

Kyrkomötet
Motion 2026:82
av Mats Johnsson

Historisk genomlysning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sammanställa en vitbok om Svenska kyrkans roll i det tidigare klassamhället, som redogör för hur Svenska kyrkan genom historien behandlat fattiga och socialt utsatta, vilket stöd dessa fått och huruvida kyrkan på något sätt har brustit i sitt bemötande.

Motivering

Ett tecken på att Svenska kyrkan vill göra tidigare orätter ogjorda var när förre ärkebiskopen gav en offentlig ursäkt till det samiska folket för hur de har blivit behandlade av kyrkan genom åren. All självrannsakan är positiv och kan fungera som ett instrument att inte göra sådana misstag igen. Dock är frågan mycket större än kyrkans behandling av samerna. Huvuddelen av Sveriges befolkning var i liknande situation som samerna, med en kamp för brödfödan för att familjen skulle överleva. Kyrkans diakonala arbete har gjort mycket för att lindra hunger och sjukdom och det gällde lika mycket för samer som för andra i landet. Samtidigt har Svenska kyrkans präster genom århundraden oftast kommit från de besuttna samhällsklasserna och detta har säkert gjort det svårt att förstå hur ”vanligt folk” hade det. Ett exempel på denna svårighet att se den andra sidan är den begynnande arbetarrörelsen som aldrig fick stöd från kyrkan. Tvärtom valde de flesta präster arbetsgivarnas sida mot en arbetarrörelse som försökte samla sig för att ta tillvara sina rättigheter.

Utifrån sin historia behöver kyrkan analysera både hur den givit stöd för att lindra det hårda liv som flertalet levde i och om den på något sätt brustit i sin roll att möta så kallade vanliga människor, den majoritet som är utan politisk eller ekonomisk makt. Frågan om kyrkans behandling av samer är en liten del av detta, som hanterades genom en offentlig ursäkt. Det kan ha öppnat för att fler som ser sig som missgynnade kräver en liknande handling. Därför är det viktigt att organisationen känner sin historia och är förberedd. I en sådan anda behöver kyrkan se över om någon grupp har bemötts med mindre ödmjukhet än vad de förtjänat, samtidigt som kyrkans viktiga diakonala funktion inte heller glöms bort. Lämpligt vore om en historiker uppdras att se över kyrkans roll i samhällsutvecklingen avseende hur svaga grupper i samhället bemötts. I vanligt språkbruk kallas det att göra en vitbok.

Stockholm den 28 juli 2026

Mats Johnsson (SDSK)